

Praktyka śródroczna

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2024/2025
Wydział	Wydział Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Dietetyka
Dyscyplina wiodąca	Nauki o zdrowiu
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	II stopnia
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Dietetyki Klinicznej ul. E. Ciołka 27 01-445 Warszawa Klinika Chorób Wewnętrznych WUM, ul. Grenadierów 51/59, 04-093 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Dorota Szostak-Węgierek dr hab. n. med. Michał Łodyga
Koordynator przedmiotu	Mgr Jakub Krawczyk (jakub.krawczyk@wum.edu.pl)
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Mgr Jakub Krawczyk (jakub.krawczyk@wum.edu.pl)
Prowadzący zajęcia	Mgr Jakub Krawczyk (jakub.krawczyk@wum.edu.pl)

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

Rok i semestr studiów	I rok studiów II stopnia, Semestr II		Liczba punktów ECTS	4.50
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)				
seminarium (S)				
ćwiczenia (C)				
e-learning (e-L)				
zajęcia praktyczne (ZP)				
praktyka zawodowa (PZ)		105	4,50	
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń				

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zdobywanie i doskonalenie umiejętności praktycznych.
C2	Pogłębienie i aktualizowanie wiedzy w celu podniesienia kompetencji zawodowych.
C3	Wdrożenie do kształcenia ustawicznego.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W02	Podstawowe modele relacji dietetyk-pacjent/klient.
W03	Problemy żywieniowe pacjenta i uwzględnia je w planowaniu odpowiedniego postępowania dietetycznego opartego na najlepszych, dostępnych dowodach naukowych.
W04	Czynniki determinujące procesy zmiany zachowań w dietetyce oraz założenia wywiadu motywującego.
W08	Pojęcie empatii jako elementu budowania relacji z pacjentem oraz zna techniki skutecznej komunikacji międzyludzkiej.
W18	Prozdrowotną rolę wybranych składników odżywczych oraz różnych grup produktów spożywczych.
W19	Możliwość wykorzystania danych z wywiadu z chorym oraz historii choroby w celu ustalenia priorytetów w planie postępowania dietetycznego u chorego w wieku podeszłym.

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

W21	Zmiany organiczne, czynnościowe i metaboliczne zachodzące w ustroju pod wpływem choroby i towarzyszących jej zaburzeń odżywiania.
W22	Zasady praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie i dietetyce.
W41	Rolę właściwego postępowania dietetycznego w prewencji, leczeniu i wspomaganiu leczenia chorób wymagających interwencji chirurgicznej oraz chorób onkologicznych.
W42	Jak ocenić stan odżywienia oraz sposób żywienia pacjentów z chorobami wątroby na podstawie ustalonych kryteriów, wykorzystując m.in. dokładną znajomość patofizjologii tych chorób.
W45	Jak przedstawić zagadnienia dotyczące dietoprofilaktyki chorób, potrafi analizować i wyjaśnić związki pomiędzy żywieniem, a wskaźnikami stanu zdrowia, czynnikami ryzyka rozwoju choroby i występowaniem chorób.
W49	Jak przedstawić zagadnienia dotyczące dietoprofilaktyki chorób, potrafi analizować i wyjaśnić związki pomiędzy żywieniem, a wskaźnikami stanu zdrowia, czynnikami ryzyka rozwoju choroby i występowaniem chorób.
W50	Jak wykorzystać w codziennej praktyce badania sposobu żywienia pojedynczych osób i grup i wykorzystuje je w planowaniu i korygowaniu żywienia w oparciu o najlepsze, dostępne dowody naukowe.
W51	Zasady żywienia klinicznego obejmującego: żywienie dojelitowe z wykorzystaniem diet przemysłowych w zapobieganiu i leczeniu niedożywienia.
W53	Podstawy żywienia pozajelitowego i może je prowadzić pod kierunkiem lekarza przeszkolonego w tym zakresie.
W59	Jak przygotować plany żywienia indywidualnego i zbiorowego dla pacjentów w szpitalu, domu pomocy społecznej i innych ośrodkach zbiorowego żywienia.
W74	Zasady praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie i dietetyce.
W75	Znaczenie dowodów naukowych dla świadczenia wysokiej jakości poradnictwa dietetycznego.
W76	Znaczenie współpracy w interdyscyplinarnym zespole specjalistów z zakresu medycyny i nauk o zdrowiu.

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U01	Planować i prowadzić edukację żywieniową indywidualną i grupową.
U04	Posługiwać się dostępnymi dowodami naukowymi w kontekście podejmowania decyzji w poradnictwie dietetycznym.
U06	Opisać zmiany w funkcjonowaniu organizmu w sytuacji zaburzenia homeostazy.
U07	Opracować jasne i zrozumiałe materiały edukacyjne dla pacjenta.
U08	Zastosować nabytą wiedzę zwracając uwagę na wielokulturowość w Europie oraz posiada umiejętności analizy i interpretacji zjawisk kulturowych.
U11	Opracować terapię behawioralną w profilaktyce wybranych chorób.
U12	Przeprowadzić całościową ocenę geriatryczną z uwzględnieniem czynników ryzyka zaburzeń w stanie odżywienia i trudności w komunikacji.
U13	Opracować jasne i zrozumiałe instrukcje dla personelu realizującego opiekę żywieniową.
U15	Prowadzić dokumentację podejmowanych czynności zawodowych, chroni poufność i bezpieczeństwo prowadzonej dokumentacji podczas przechowywania, upowszechniania i niszczenia.
U17	Przeprowadzić wywiad żywieniowy i ocenia sposób żywienia oraz stan odżywienia osoby badanej w oparciu o odpowiednie narzędzia.

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

U19	Postawić diagnozę dietetyczną oraz szkoli i przygotowuje materiały edukacyjne dla pacjenta.
U20	Interpretować wyniki podstawowych badań laboratoryjnych i wykorzystuje je w planowaniu i monitorowaniu postępowania żywieniowego.
U21	Rozpoznać niedożywienie, przeprowadzić pełną ocenę stanu odżywienia i określić rodzaj i stopień niedożywienia.
U24	Określić ryzyko niedożywienia szpitalnego i podejmuje odpowiednie działania zapobiegawcze działając wspólnie z lekarzami i pielęgniarzami w ramach zespołu terapeutycznego zapewniającego opiekę żywieniową nad pacjentami.
U26	Opracować szczegółowe zalecenia dietetyczne w prewencji i leczeniu chorób wymagających interwencji chirurgicznej oraz chorób onkologicznych.
U27	Ustalić wskazania do wspomagania i/lub leczenia żywieniowego z wykorzystaniem dostępnych w Polsce diet przemysłowych, suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego w korygowaniu zaburzeń odżywiania.
U28	Planować żywienie domowe pacjentów wypisanych ze szpitala.
U32	Obliczyć wartość odżywczą pożywienia na podstawie tabel wartości odżywczej produktów spożywczych i typowych potraw, programów komputerowych.
U34	Przygotować zalecenia dietetyczne, które są zgodne ze stanem klinicznym pacjentów z chorobami wątroby, ich indywidualnym zapotrzebowaniem/preferencjami oraz możliwościami finansowymi gospodarstwa domowego/szpitala.
U38	Planować w oparciu o zasady dostosowane do wieku postępowanie dietetyczne w celu zapobiegania chorobom związanym z nieprawidłowym odżywianiem i brakiem aktywności fizycznej z uwzględnieniem uwarunkowań kulturowych, religijnych i etnicznych.
U49	Dokonać krytycznej analizy źródeł literaturowych, przeprowadza badanie, umiejętnie korzystając z metod i narzędzi badawczych w tym m.in. metod oceny sposobu żywienia i stanu odżywienia.
U54	Dokonać diagnozy potrzeb różnych grup ludności w zakresie edukacji zdrowotnej oraz opracowuje scenariusze zajęć związanych z promocją zdrowia z wykorzystaniem metod aktywizujących oraz ewaluacji procesu w edukacji zdrowotnej.
U62	Nawiązać empatyczną relację z pacjentem/klientem oraz stosuje niewerbalne i werbalne techniki budowania relacji.
U63	Rozpoznać przejawy nieprawidłowości związanych z odżywianiem i potrafi zidentyfikować czynniki psychospołeczne istotne w rozwoju problemów związanych z odżywianiem
U72	Przygotować program edukacyjny dotyczący zachowań żywieniowych dla pacjentów z różnych grup wiekowych oraz wykorzystuje zróżnicowane metody psychoedukacji w poszczególnych grupach wiekowych.
U73	Posługiwać się dostępnymi dowodami naukowymi w kontekście podejmowania decyzji w poradnictwie dietetycznym.
U74	Wyjaśnić pacjentowi/rodzinie pacjenta zasady zalecanej diety oraz przedstawić je w formie możliwej do zrealizowania.

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K01	Posiada świadomość ograniczeń swojej wiedzy.
K02	Szanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece.
K03	Kontynuacji nauki przez całe życie zawodowe w celu stałego uaktualniania wiedzy i umiejętności zawodowych.

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

K04	Kierowania zespołem i współpracy z przedstawicielami innych zawodów medycznych i pracownikami administracji ochrony zdrowia w celu prowadzenia edukacji żywieniowej i profilaktyki chorób żywieniowo zależnych w społeczności lokalnej.
K08	Przestrzegania tajemnicy zawodowej. Przestrzega praw pacjenta, w tym prawa do rzetelnej informacji na temat proponowanego postępowania żywieniowego.
K10	Przejawiania empatii i profesjonalizmu w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz członkami zespołu wielodyscyplinarnego.
K12	Pełnienia roli dietetyka.
K14	Stałego uzupełniania i pogłębiania wiedzy.
K15	Rzetelnego i dokładnego wykonywania powierzonych obowiązków zawodowych. Rozpoznaje własny poziom kompetencji i ograniczenia w praktycznym wykonywaniu zawodu.
K18	Samodzielnego i krytycznego uzupełniania wiedzy i umiejętności, poszerzonych o wymiar interdyscyplinarny.
K19	Brania odpowiedzialności za skutki swoich działań podejmowanych w sferze edukacji zbiorowej i indywidualnej.
K23	Działania w oparciu o potwierdzoną naukowo wiedzę o mechanizmach zmiany zachowania oraz szanuje godność i autonomię pacjenta/klienta.
K26	Przejawiania empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną.
K38	Uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób.
K40	Systematycznego wzbogacania wiedzy zawodowej i kształtuje umiejętności znając swoje ograniczenia.
K42	Określenia priorytetów służących realizacji określonego przez siebie lub innych zadania.
K47	Rozpoznawania trudności pacjenta związanych z zaleconym sposobem żywienia.
K48	Dostrzegania istotnej roli dietetyka w zespole interdyscyplinarnym, m.in w zakresie monitorowania stanu odżywienia oraz zaplanowania diety dla pacjenta z chorobą wątroby przebywającego w oddziale szpitalnym.

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się		
Zajęcia praktyczne – praktyki śródroczne	<i>Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego</i> (mgr Jakub Krawczyk) Celem zajęć jest zdobycie i doskonalenie przez studentów umiejętności praktycznych oraz podniesienie ich kompetencji zawodowych. Uwzględnione zostaną zasady postępowania z pacjentem z chorobami internistycznymi, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, prowadzenie edukacji żywieniowej, układanie jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia pacjenta. Wylizanie zapotrzebowania na składniki odżywcze, energię, wodę. Wylizanie wartości energetycznej i odżywczej jadłospisów. Opracowanie listy produktów dozwolonych i przeciwwskazanych, które są zgodne z indywidualnymi zaleceniami żywieniowymi.	W02-04	U01	K01-04
			U04	K08
		W08	U06-08	K10-12
		W18-19	U11-13	K14-15
			U15	K18-19
		W21-22	U17	K23
			U19-21	K26
		W41-42	U23-24	K38
			U26-28	K40
		W45	U32	K42
		W49-51	U34	K47-48
			U38	
		W53	U49	
		W59	U54	
		W74-76	U62-63	
			U72-74	

--	--	--

6. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Interna Szczeklika. *Podręcznik chorób wewnętrznych*, Medycyna Praktyczna 2014
2. Jarosz M (red.) *Normy żywienia dla populacji polskiej- nowelizacja*, Instytut Żywności i Żywienia 2020
3. Włodarek D, Kozłowska L, Głowska D *Dietoterapia*, PZWL 2014
4. Ciborowska H, Rudnicka A, *Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka*, Wydanie IV, rozszerzone i uaktualnione, PZWL 2014
5. Szawłowski A.W. *Żywienie w chorobach nowotworowych*, PZWL 2020
6. Ostrowska L (red.) *Dietetyka compendium*, PZWL 2020
7. Jeznach-Steinhagen A (red.) *Żywienie osób z cukrzycą i chorobami towarzyszącymi*, PZWL 2020
8. Krauss H, *Fizjologia żywienia człowieka*. PZWL 2019
9. Szostak-Węgierek D (red.) *Żywienie osób starszych*, PZWL 2020
10. Szostak-Węgierek D (red.) *Żywienie w czasie ciąży i karmienia piersią*, PZWL 2020.
11. Gawęcki J (red.): *Żywienie człowieka. Podstawy nauki o żywieniu*. Tom 1. Wyd. Naukowe PWN 2010
Grzymisławski M, Gawęcki J, *Żywienie człowieka zdrowego i chorego*, T. i T.2, PWN, Warszawa 2010
12. Szczygiel B (red.) *Niedożywienie związane z chorobą. Występowanie. Rozpoznanie*. Wyd. Lek. PZWL 2011
13. Szczygiel B (red.) *Niedożywienie związane z chorobą. Zapobieganie. Leczenie*. Wyd. Lek. PZWL 2012
14. Sobocki J, Kunecki M, Zmarły A, Rudzki S, *Standardy żywienia dojelitowego dorosłych pacjentów*.
15. Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u chorych na cukrzycę 2022. Stanowisko Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego
16. *ESPEN practical guideline: Clinical Nutrition in cancer*. Clinical Nutrition 40 (2021).
(<https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN-practical-guideline-clinical-nutrition-in-cancer.pdf>)
17. *ESPEN guideline on clinical nutrition in hospitalized patients with acute or chronic kidney disease*. Clinical Nutrition 40 (2021). (<https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN-guideline-on-clinical-nutrition-in-hospitalized-patients-with-acute-or-chronic-kidney-disease.pdf>)
18. Hammad A, Kaido T, Aliyev V et al.: *Nutritional therapy in liver transplantation*. Nutrients 2017.
(<https://doi.org/10.3390/nu9101126>)
19. *ESPEN practical guideline: Clinical nutrition in liver disease*. Clinical Nutrition 39 (2020).
(https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN_practical_guidelineClinical_nutrition_in_liver_disease.pdf)
20. *ESPEN guideline on home parenteral nutrition*. Clinical Nutrition 39 (2020). (https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN_guidelineon_homoparenteral_nutrition.pdf)
21. *ESPEN guideline on home enteral nutrition*. Clinical Nutrition 39 (2020). (https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN_guidelineon_homenteral_nutrition.pdf)
22. *ESPGHAN/ESPEN/ESPR/(CSPEN) guidelines on pediatric*. Clinical Nutrition 37 (2018).
23. *ESPEN guideline clinical nutrition in neurology*. Clinical Nutrition 37 (2018). (https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN-guidelineclinical_nutrition_in_neurology.pdf)
24. *Zasady postępowania w nadciśnieniu tętniczym* Wytyczne PTNT 2019.
(<https://nadciśnienietętnicze.pl/sites/scm/files/2021-02/64385-182698-1-SM.pdf>)
25. Sobotka L (red.): *Podstawy Żywienia Klinicznego*. Redakcja Naukowa wydania polskiego: Korba T, Łyszkowska M
Wyd. Lek. PZWL 2013.
26. Jamróz B i wsp., *Instrumentalne metody badania zaburzeń połykania*. Wyd. Medyk 2019.
27. Ostrowska L, *Diagnostyka laboratoryjna w dietetyce*. PZWL 2018.
28. Szostak-Węgierek D, *Intrauterine nutrition: long-term consequences for vascular health*. International Journal of Women's Health 2014;6 647–656.
29. Wielgoś M (red.): *Biblioteka ginekologa praktyka vol. 9: Żywienie kobiet w ciąży*. VIA MEDICA, Gdańsk 2013
30. Cichocka A, *Dieta DASH w teorii i zastosowaniu wydanie 2021*, Wyd. Medyk 2021.
31. *ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2018*
(<https://www.ispad.org/general/custom.asp?page=ISPADGuidelines2018>)
32. van Rheenen PF, et al. *The Medical Management of Paediatric Crohn's Disease: an ECCO-ESPGHAN Guideline Update*. J Crohns Colitis. 2020 7:jjaa161. doi: 10.1093/ecco-jcc/jjaa161. Epub ahead of print. PMID: 33026087.
33. Horvath A, Szajewska H. *ŻYWIENIE I LECZENIE ŻYWIENIOWE DZIECI I MŁODZIEŻY*; Medycyna Praktyczna, 2017

34. Bischoff SC, Escher J, Hébuterne X, Kłęk S, Krznaric Z, Schneider S, Shamir R, Stardelova K, Wierdsma N, Wiskin AE, Forbes A. ESPEN practical guideline: Clinical Nutrition in inflammatory bowel disease. Clin Nutr. 2020 ;39(3):632-653. doi: 10.1016/j.clnu.2019.11.002. Epub 2020 Jan 13. PMID: 32029281.

Uzupełniająca

1. Brytek-Matera A. *Psychodietetyka*. PZWL 2020.
2. Szewczyk A. *Poradnik Diabetologiczny*. PZWL 2017.
3. Contento I. R. *Edukacja żywieniowa*. PWN 2018.
4. Woynarowska B. *Edukacja zdrowotna*. PWN 2017
5. Więcas A., Nieszporek T. *Choroby nerek. Kompendium*. 2019
6. Książek J. *Zalecenia leczenia żywieniowego u dzieci*. PZWL 2021

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
W, UI, KI	Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych studentów będzie odbywać się systematycznie, według kryteriów podanych na początku zajęć. Ocena poprawności wykonywania zadań/ćwiczeń może być dokonana na podstawie obserwacji pracy podczas ich wykonywania, opinii pacjenta lub obserwacji grupy. Pod uwagę będzie brany stopień opanowania umiejętności, umiejętność zastosowania teorii w praktyce, właściwa postawa i zachowanie na zajęciach oraz stosowanie technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej. Przewiduje się możliwość przeprowadzenia testów sprawdzających wiedzę zarówno na początku, jak i na końcu bloku zajęciowego. Podstawą do uzyskania pozytywnej oceny przez studenta jest poprawne i samodzielne wykonanie ćwiczeń potwierdzone przez osobę prowadzącą zajęcia.	60%

8. INFORMACJE DODATKOWE

-

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich